

РОБІТНИЧА ПАРТІЯ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ (LABOR PARTY)

Від Чартізму до політичної партії.

За часів розвиту англійської мануфактури нужди й злидні серед пролетаріату в Англії були мабуть найострішшими, недоля робітника кидала ся у вічі тодішнім письменникам і спостерігачам. Роберт Овен, котрого ми всі вважаємо одним з батьків соціалізму, ще тоді шукав шляхів до поліпшення стани трудящих. Але будучи утопістом, що вірив у можливість визволення робітників шляхом гуманітарних почувань, він не дійшов до думки про організацію робітництва в окрему політичну партію з метою відмінної класової політики. В ті часи утопічного соціалізму це ще не мріяли.

А проте, робітництво своїм чутем, своїм нюхом відчувало потребу ширшої організації, з ширшою, більш далекою метою, ніж "руйнування машин" (тоді робітники псували машини, бо гадали, що се через ті машини вони трапляли працю).

Час від часу збентежені, розбурхані, вони повставали, як в 1819 році (Петерло) і сунули на міста зі своїми домаганнями. Іх було придумано; без свідомої ясної думки, без добрих провідників вони надали в боротьбі зі своїми ворогами. Англійський капіталіст тиснув робітника.

Найостріший період в історії робітництва в Англії має назву чартістського руху, що виник в сорокових роках минулого століття і набрав дуже революційних форм.

З самих нідр трудящих клас виник сей рух і стремив до опановання політичною владою в державі. Робітники добре бачили, що без так званої політичної боротьби вони не досягнуть багато від капіталістів.

Але цілий дальший період англійського робітничого руху не йшов шляхом організації політичної партії, а виключно шляхом професійної боротьби через трейд-юні (фахові спілки). До самого початку двадцятого століття в Англії не було класової робітничої політичної партії. Робітники завжди голосували при виборах на лібералів, або на торіів, хоча розуміють ся на промисловці (ліберали) ні поміщики аристократи (торії) не могли боронити інтересів тих, яких вони експлуатують.

Недостаточність трейд-юній. Скоро робітники зрозуміли, що для належного захисту своїх інтересів не досить страйкувати й домагатися у хазяїна підвищення та зменшення годин праці.

Питане зовнішньої і внутрішньої політики, боротьба за вільний вїз товарів, сирівців і хліба, безпосередно зачіпала робітників і вимагала від них того або іншого розв'язання.

Тоді ще перед двадцятьма роками було ухвалено, що трейд-юній зїзди повинні вибирати спеціальну парламентарну комісію, яка має безпосередню втручати до парламентарних партій і вимагати від них бажаного розв'язання окремих питань. Звідси вже був один крок до засновання окремої політичної партії, яка гуртувала б підчас виборів до парламенту чи до місцевих міських рад всіх робітників. Така партія була заснована й названа Labor Party — Робітничая Партія.

З початку вона була дуже маленька числом й впливами, але нині її сила підноситься ся все вище, а її претенсії сягають до захвату парламенту при сїдуочних виборах. З огляду на її немале значіння ми вважаємо потрібним зупинитися на її характері і на особливостях її конструкції.

Політична форма промислових спілок. По суті речі Робітничая Партія в Англії не є політичною партією в європейському розумінні слова. Як відомо, наші політичні соціалістичні партії засновують ся ріжними особами, які мають той чи інший зв'язок з робітниками або ськими-такими робітничими професійними організаціями. Організаторами соціалістичних партій в Німеччині, Україні, Росії являють ся здебільшого люди, які перейшли такі етапи розвитку і ріжні школи, які з робітниками мали мало чого спільного, крім походження. Виниченко прийшов до соціалізму й до української соціалдемократії не через професійну спілку, а скорше навпаки. Серед українських соціалістів революціонерів ледви чи знайдеть ся пята частина людей, які не виїхали з міщанського оточення, і навіть до сьогодні лишались міщанськими, особливо лідери. Жорес не був робітником, хоча Лойд Джордж походить від батька, що шив чоботи.

Але кончею вимогою що до соціаліста являеть ся його праця в робітничих організаціях, чи політичних чи промислових. Той, хто пірвав зв'язок з робітниками, звичайно хутко обертаеть ся в ліберала, агента буржуазії й боронить її інтересів, хоч сама людина й походила з робітничих кругів. Соціалістичні партії в Європі загалом складають ся з робітників, але гуртують ся вони по переконаннях, а не по фаху чи роді праці. Професійна спілка на Україні, чи в Німеччині не входить в соціалістичну партію, хоча є люди, які входять в обі організації.

Навпаки, Бритійська Робітничая Партія організована так, що вона скорше уявляє не політичну окрему партію, а промислові професійні робітничі спілки, згуртовані для політичного чину. Всі професійні юні входять цілокупно до Робітничої Партії, так само входять туди кооперативи і нарешті там є й політичні партії. До Робітничої Партії належить Незалежна Робітничая Партія, яка вступила з Другого й не прилучилась до Третього Інтернаціоналу, і яка займає становище близьке до німецьких незалежників.

Каламутна політика. До Робітничої Партії належить також і Бритійська Соціалістичная Партія і деякі інші гуртки в роді нікчемної Національної Соціалістичної Партії. Таким чином там ми маємо й соціал-патріотів і комуністів. Останні розуміють ся входять туди виключно з метою пропаганди, щоб затримати своє місце на конгресах та впливати на членів партії й для агітації.

Останніми часами прихильники Третього Інтернаціоналу з інших партій, ось як Соціалістичная Робітничая Партія остро виступають проти всякої участі в Робітничій Партії, яку вони обвинувачують в реакційності. Можна вважати присутність там Бритійської Соціалістичної Партії лише тимчасовим явищем, бо зв'язок з Робітничою Партією й III Інтернаціоналом одночасно — є річчю виключеною.

Дійсна Робітничая Партія уявляє собою чудерний конгломерат, збір всякого політичного шматка: ось вам там пророкує революцію "християнський соціаліст", другий править "соціалістичну службу" в особливій "соціалістичній церкві", третій є кооператором і підбиває своїх прихильників, щоб і кооператорам "дали місце" серед кандидатів партії при виборах до палати громад і партія мусять голосувати, хоч би то був реакційний піп, чи революційний комуніст.

А найбільшим впливом в партії користують ся звичайно ріжні фахові організації робітництва, хоча правді кажучи робітничого в погляді тих організацій є хіба те,

що їхні урядовці були колись може 20 років назад самі робітниками.

Урядовці, себто секретарі й голови фахових організацій (трейд-юній), є керівниками всієї Робітничої Партії. А тому, що мало не всі секретарі та голови не про що инше думають, як про те, як би піднести платню на шїлїнг, вище, то їхній світогляд ніколи не виходив за рамки капіталістичного господарства. Проводить Р. П. є здебільшого реакціонерами.

Жовті соціалісти.

Тут вже нічого не напишеш. Від професійного керівника не вимагають, щоб він знав, що то є соціалізм і якими до нього шляхами йти, які класові противенства існують між буржуазією і пролетаріатом. Все, що треба від професійного секретаря, так се те, щоб він поставив добре дохід каси спілки, та щоб знав, коли ліпше застрайкувати, а коли вже застрайкували, то щоб тямив, як з хазяїном переговорити. Все обертає його зрештою в опортуніста, в людину, яка не бачить далі свого носа. Сим і пояснюють ся, що професійні спілки майже скрізь знаходять ся в руках реакційних вождів, ось як у Франції — Жуо, Англії — Епелтон в Америці Гомерс, в Німеччині — Легін. Сим характером професійного руху загалом, сею політичною невірністю кооперативів і можна пояснити реакційність англійської Робітничої Партії.

Зрада інтересів робітництва вивпадає з кожного винку вождів сеї партії. Не будемо переривати всі подробиці, лише згадаємо дещо, щоб виявити всю зогниту серцевину сих добродій, що нині творять підвалуви II Інтернаціоналу. Епелтон, щоб був вибраний головою міжнародної організації, містив статі проти загального зеліничого страйку в буржуазній газеті. Се було звичайно зрадою в класовій війні, се було звичайним злочинством страйкродома, black-leg-a, або scab-a. Подібний йому є другий — Адамсон.

Солидарність вождів з катями. За Епелтоном можна поставити Артура Гендерсона. Правда, між ними є велика ріжниця, але жовтий характер їхнього соціалізму є справа ясною й буденною, всім відомою в Англії. Гендерсон, секретар партії, котрий являеть ся її найвидатнішою постаттю, є типовий опортуніст. За часів війни він був в міністерстві як представник робітництва. В 1916 році, коли спалахнуло повстанє в Ірландії, а разом з тим придушенє його й кривава розправа з вождями, він "непохитно" помагав Корзонови, Чорчїлову та іншим в їх брудній роботі. Вожд ірландських соціалістів Джеймс Коволі був засуджений на смерть, але то не пошкодило Гендерсону засїдати в крилах військового міністра. Його було згодом весною 1917 року лісдено в Росію заняти пост англійського посла, але зустрівшись на повороті в Штотгольмі з Камілом Гуймансом, він піддав ся його "пропаганді", уступив ся з уряду й рішив "відбудувати" другий Інтернаціонал, — Інтернаціонал соціал-зрадників. Гендерсон, якого голова Р. Партії, посилає дїтям за "Армії Спасення" привіти з нагоди ювілеїв за їхню вірну службу "батьківщині" й людськості за часів війни. Треба пояснити, що "Армія Спасення" є релігійною організацією, яка скрізь помагає страйкродомам і капіталістам. Робітники скрізь її ненавидять за її лицерний характер. Та се не перешкаджає Гендерсону витати її в імені Р. Партії.

Чи згадувати за інших дїячів? Іх так багато, що немає місця всіх вписувати, але всі одного гатунку. Займаючи видане становище в професійному рухові, вони отверто й завиди працюють в напрямі піддержки існуючого капіталістичного ладу, вони не тільки не соціалісти, вони навіть доходить до "скебстаа", вони домагають страйку.

Полковник Ворд, що колись був утермом (підфіціром) і дослужив ся офіціром при рекрутованю робітників на війну, належить до колчакістів. Він був в його армії й відступав з ним на Сибірі: який бачите робітничий вожд, голова юній загальних робітників — і разом з тим стояв за війною проти Росії. А Клайнс, а Велс, а ціла низка "героїв", що страйкували, щоб не пропустити Макдоналда, відомого пацифіста з Незалежної Р. Партії на плячовану коліс конференцію в Штотгольмі? Всі один другого краші.

Комуністичний Інтернаціонал вважає, що диктатура пролетаріату є одним з найбільш середством, що дає людям можливість висвободити ся від ярма капіталу. І тому Комуністичний Інтернаціонал вважає соціалістичну диктатуру пролетаріату.

Комуністичний Інтернаціонал бере на себе обов'язок визволення робочих мас цілого світа та вважає, що міжнародне робітництво потребує до осягнення сеї цілі, до знищення капіталізму та заведення комунізму, строго централізованої організації.

І тому виходячи з сего, Комуністичний Інтернаціонал повинен опирати ся на отсех постановках: § 4. Найвищою інстанцією Комуністичного Інтернаціоналу є світовий конгрес всіх партій і організацій, які до нього належать. Світовий конгрес відбуваєть ся що року й тільки він має право змінити програму Комуністичного Інтернаціоналу.

§ 8. Головна вага лежить на Виконавчому Комітеті та на сій партії і країні, де по думці світового конгресу Виконавчий Комітет має свій офіс. Партія даної країни висилає до В. К. 5 членів, а 10 членів висилають до В. К. ті найбільшій партії, яким належить се право світового конгресу. Другі організації й партії, які належать до III Інтернаціоналу, мають право вислати до В. К. по одному члену з дорадним голосом.

§ 9. В. К. веде діла цілого Комуністичного Інтернаціоналу та дає директиви всім партіям, що належать до него. В разі потреби, В. К. організує в ріжних краях свої технічні бюра та інші канцелярії, які підлягають В. К.

§ 10. В. К. Комуністичного Інтернаціоналу має право призначити до нього ті партії та організації, які не входять ще в його склад, але які симпатизують з комунізмом.

§ 12. Загальне положенє цілого Європи й Америки вимагає, щоб крім легальних організацій створено теж 4 нелегальні комуністичні організації. Одна й друга є підпорядковані В. К. Комуністичного Інтернаціоналу.

§ 15. Міжнародний Союз Комуністичної Молоді підпорядковуєть ся Рішенням Комуністичного Інтернаціоналу й Його Виконавчому Комітету.

§ 16. Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу затверджує міжнародний секретаріат жінок і організує жіночу секцію Комуністичного Інтернаціоналу. ("Вперед")

Віймові закони проти робітництва в Югославії.

Югославія се молода держава, яка повстала на згаріщавій війні, "патріотично" бравши та зединавши всіх, хто хотів і не хотів зі своїх своїхів в одну державу. І відразу почала задивлена у свого сусїда, архієпископську Мадярщину, ціле своє вістрє звертати перш всього проти робітництва. Теперішній кабінет приготував закони, які мають позбавити робітництво найважливіших його тяжко здобутих прав. Право коалїти та страйку хоче Югославія своїм робітникам видіти цілковито. Проект нового закону, який саме тепер виготовляють, ставить страйк на рівні з лихварством або бандитським нападом. Дотичні постанови сего закону ділять підприємства на дві категорії. Перша група, копальні вугля, соли, комунікація (зелізниці, трамвай), всі державні та автономні й публічні підприємства, в яких страйк, або колективне виводженє праці є заборонені й каранє в'язницею і грошівними карами.

Друга група, до якої належать всі прочі підприємства, стоїть тек під опікою сего віймового закону. Політичний страйк не дозволений і тут. Та сього не досить. І економічні акції робітників не мають свободи. І тут, коли не прийдє до згоди між робітниками й підприємцями та коли робітники не піддадуть ся розсудом суду, що знову виходить на комедію, бо-ж на склад сих судів явраз підприємці мають найбільший вплив.

Дальші параграфи звертають ся проти робітничих демонстрацій, а навіть товариств та організацій, віддаючи їх на цілковиту самоволю властей, — а навіть війська. (За "Вперед".)

Зрїст професійнальних організацій в Іспанії. Зрїст професійнальних організацій в Іспанії прибрав

головно останніми часами дуже широкі розміри. Від липня 1918 до мая 1920 року число членів зросло з 89.011 на 211.342. Найбільший зрїст членів має організація ріжних робітників, яка зростає з 9.010 членів в 1918 р. на 61.327 в мая 1920 р. Останній конгрес професійнальних організацій Іспанії, який відбувся з кінцем червня с. р., рішуче приступити до комуністичної централї професійнальних організацій в Москві.

3 ДВОХ СВІТІВ. (Сон і дійсність.)

Блудячи по країні "свободи", голодний правд і волї, без хліба і хати і праці, зайшов далеко від людий, лїг на зелену траву, заклад очі руками і думає. Чи-ж не було про що думати? Хоч я і не хотїв думати, так думки самі перебігли як "музінг-півчер". — Я думаю про все, що лишє відносилось до робітничих справ взагалі, а почав думаєти і про українських робітників і серед лян з окрема... Український народ се родина Маковей-мучеників... Серед шуму всіляких думок думаю, і заснував.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

ВИДАВНИЦТВО КУЛЬТУРА. Все вишло з друку давно пожадана для українських робітників книжка в українській мові під заголовком: КОРОТКИЙ ВИКЛАД ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ. Написав А. Богданов, переклав на українську мову М. Д. ЦІНА КНИЖКИ \$2.50. Се є одна книжка з найвищих видань в українській мові. Обіймає около 400 сторін друку великого формату. Кожий, хто лише вміє читати по українськи, повинен її сейчас замовити. Замовлення шлїть на адресу: KULTURA PUBL. CO. 414 EAST 9 ST. — — — NEW YORK, N. Y.

Кожі як побачив панків так і приривав їх словами: "Здорові були брати, не по крові, а по ділаї!" — А дальше каже: "Мій дух і серце радуєть ся, що так довгих літах не забули йти мотом сїлами. Хоч правду сказати, в спомині ваших діл зїстає в тіні з своїм ділом. Я не вартя ремінь зав'язати від ваших черевик. Ви мене випередили; за що гратуюю вам. Бо-ж в порівняню мого діла з вашими, я тисячу раз вище стою, як ви. Я подивляю вашому сумлінню, чести. Колись як я носив скарбоньку, я брав мало, а ви забирали все. Я продав і зрадїи одного чоловіка, ви продали і зрадїи мільїонів. Мене совість мучила і я звернув Фарисеєм гроші. Ви безжурно по великих містах розкошували за гроші в'язї з скарбонки свого народа. Я з рослукі пішов і поїсїв се. А ви під сїм язгалом зостїв мене не наслїдуєте, ані оден з вас не поїсїв ся. За те жадно народа тисячами поїсїваю, се так-око ваше діло. Я продав і зрадїи оден раз, ви продавали і зрадїювали при вській нагоді. Я казав ся і жалю поїсїв ся, вас аж мусяти помини і розстрїлювати, щоб вас поубитис. Напрашу кожу вам, що і вся невольна сила змилує вам в вашій роботі і з радости затїрає руки і про українських робітників і серед лян з окрема... Український народ се родина Маковей-мучеників... Серед шуму всіляких думок думаю, і заснував.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.

І снілось мені, що я йшов голодний і одертий улицею багатого міста, де по обох боках улїці було повно хліба і одежі. Мій порожній живіт примушував мене звертати більше уваги на хліб, як обертає одежа на нову.

Чеснота і закон з одного боку, а порожній жодулок з другого боку провадили борбу. Чимраз жодулок ставав порожніший, тим і сильніший. Нараз чеснота і закон стали побіжені. Порожній жодулок переїм обох, і чесноту, і закон. Жодулок казав, що він має свій закон, щоб бути повним, а всі людські закони і чеснота — се дурниця.